

СВЕТОСЛАВ СЛАВЧЕВ

ВМЕСТО ПРЕДГОВОР

chitanka.info

Като писател фантаст Бернд Улбрих е особено явление. Той смята, че с течение на времето все повече се отдалечава от научната фантастика. И ето какво пише сам по този повод:

„Това отдалечаване ми се струва необходимо, защото не ми е ясно какво общо може да има науката с литературата. Можем ли да изразим научно нашата радост от живота? Има ли научно-технически параметри човешката мъдрост? Разбира се, ние разглеждаме днес нашия живот и човешкото съществуване от позицията на диалектическия и историческия материализъм. С това осъществяваме нов, качествен скок в живота. Но...“

И след това „но“ следва разбирането, че литературата и науката са две качествено различни области от човешката интелектуална дейност. И че те имат различни задачи, които научната фантастика не би трябвало да обединява.

На последния извод можем да не се учудваме. Той се корени до голяма степен в развитието на фантастиката в ГДР и е проява на терминологично недоразумение. В своята студия „Научната фантастика в ГДР“ авторите Ерик Симон и Олаф Шпител — също писатели фантасти, разглеждайки критично фантастиката в ГДР, отделят в нея един младенчески период на „техническа и приключенска фантастика“. Това са твърде познати приключения в космическа обстановка, наситена с техника, но с герои като литературни сенки. Или — борба за някакво научно откритие, изпълнена с псевдоконфликти и с щастлив край. Изглежда, че всяка национална фантастика задължително преминава през този етап, и Бернд Улбрих има предвид точно него. Той с основание е разочарован от такова „смесване“ на науката с литературата.

Но отпреди десетина години в ГДР се формира едно ядро писатели фантасти, които в своите разкази и романи разглеждат философски и морално-етични проблеми. Това ядро се създаде както от писатели, които дотогава работеха в други литературни области, така и от млади автори със специално образование — инженери, лекари, икономисти, философи. И скокът се почувствува бързо. Жизнените конфликти в новите произведения станаха ярки, образите — живи, сюжетите — убедителни. Фантастиката в ГДР вече уверено говори със свой глас на своите читатели. Това е така не само защото към нея се насочиха талантиливи творци, а и защото конфликтите са,

както във всяка голяма литература, конфликти на етиката и човешките нравствени ценности.

Към тази група писатели принадлежи и Бернд Улбрих и така би трябвало да се разбира неговото „отдалечаване“ от научната фантастика. Той просто се заема с човешки проблеми в научнофантастичен план. И съвсем естествено е тези проблеми да не са в самите научни и технически изобретения, а във влиянието им върху нравствеността, възпитанието, изграждането на личността в бъдещото общество. Това са въпросите, които той поставя. Степента на смущение „Човек“ от едноименния разказ не е показанието на точния уред, а в мисленето на хората, предоверили се на уредите и стеснили своето въображение. Заради липсата на въображение, заради едно особено „космическо еснафство“ гинат хора. Или — друг проблем, главната тема в „Невидимият кръг“: кога се появява необходимостта от преразглеждане на скалата на етичните ценности! Извънземният разум, който се представя на героя в образа на любимата жена, дава тласък за преоценката. Проблемите са етични, породени от човешкото несъвършенство в едно стремително развиващо се общество, богато и с техника, и със задоволство от тази техника.

Не зная какво влияние е имало специалното образование за формирането на Бернд Улбрих като писател фантаст, но навярно това влияние е било твърде силно. Роден през 1943 година, той е работил през младостта си в химически предприятия, по-късно е завършил химия в Хумболтовия университет в Берлин. Така Улбрих непрестанно е бил в досег със сложна техника и с характери, развиващи се във взаимодействие с тази техника. Дълго време се е занимавал с изследвания в областта на индустриалната химия, докато през 1976 година преминал изцяло към писателска дейност. Характерен път за писател фантаст! Този път личи и в творчеството му — в незабележимото подсказване на сюжети, в описваната обстановка, в детайлите.

Досега Улбрих паралелно е публикувал фантастични и нефантастични разкази. От фантастичните най-значителен интерес представляват тези, които са събрани в „Невидимият кръг“ (1977) и „Степен на смущение «Човек»“ (1980). Нашите читатели навярно познават вече разказа му „Последната нощ“ от сборника „Среща с Медуза“ („Народна младеж“, 1983).

Но когато човек чете последователно фантастичните и нефантастични разкази на Улбрих, получава едно особено впечатление — че те не са много далеч едни от други. В тази „нефантастика“ живеят толкова образи, елементи от фабулата и обстановката, сюжетни линии, които са научнофантастични, че веднага става ясно:

Бернд Улбрих не се отдалечава от фантастиката. Той просто разширява своето място в нея.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.